

PROTOKOLL

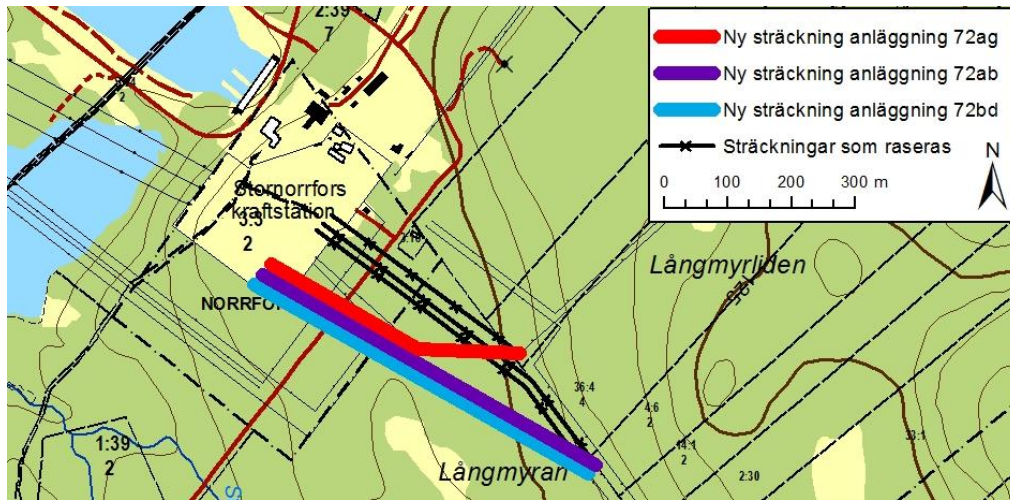
UPPDRAG Nätkoncessioner Umeå 2050	UPPDRAGSLEDARE [REDACTED]	DATUM 2020-06-25
UPPDRAGSNUMMER 15006468	UPPRÄTTAD AV [REDACTED]	

PLATS Skype	DATUM	TID 13:30-15:00
----------------	-------	--------------------

NÄRVARANDE	[REDACTED]	Ran Sameby: Renskötare som nyttjar området
	[REDACTED]	Ran Sameby: Ordförande Ran sameby
	[REDACTED]	Vattenfall Eldistribution: Chef projektplanering
	[REDACTED]	Vattenfall Eldistribution: Projektledare för stationsändringen
	[REDACTED]	Vattenfall Vattenkraft: Tillstånds- och fastighetsfrågor i bl.a. Stornorrfors
	[REDACTED]	Umeå Energi Elnät: Anläggningsutveckling för regionnät
	[REDACTED]	Sweco, uppdragsledare i bl.a. koncessionsärenden
	[REDACTED]	Sweco, miljöhandläggare. Protokollförare

Dialog Stornorrfors – Förnyelse av ställverksområde och koncessionsansökningar

Mötet börjar med att deltagarna presenterar sig. [REDACTED] inleder och delar skärm där han visar samrådshandlingen med karta som Umeå Energi tog fram inför koncessionsansökan för flytt av tre befintliga 145 kV-ledningar pga Vattenfalls förnyelse och flytt av ställverksområde söderut, se figur 1.

Figur 1. Umeå Energis ledningar som behöver flyttas.

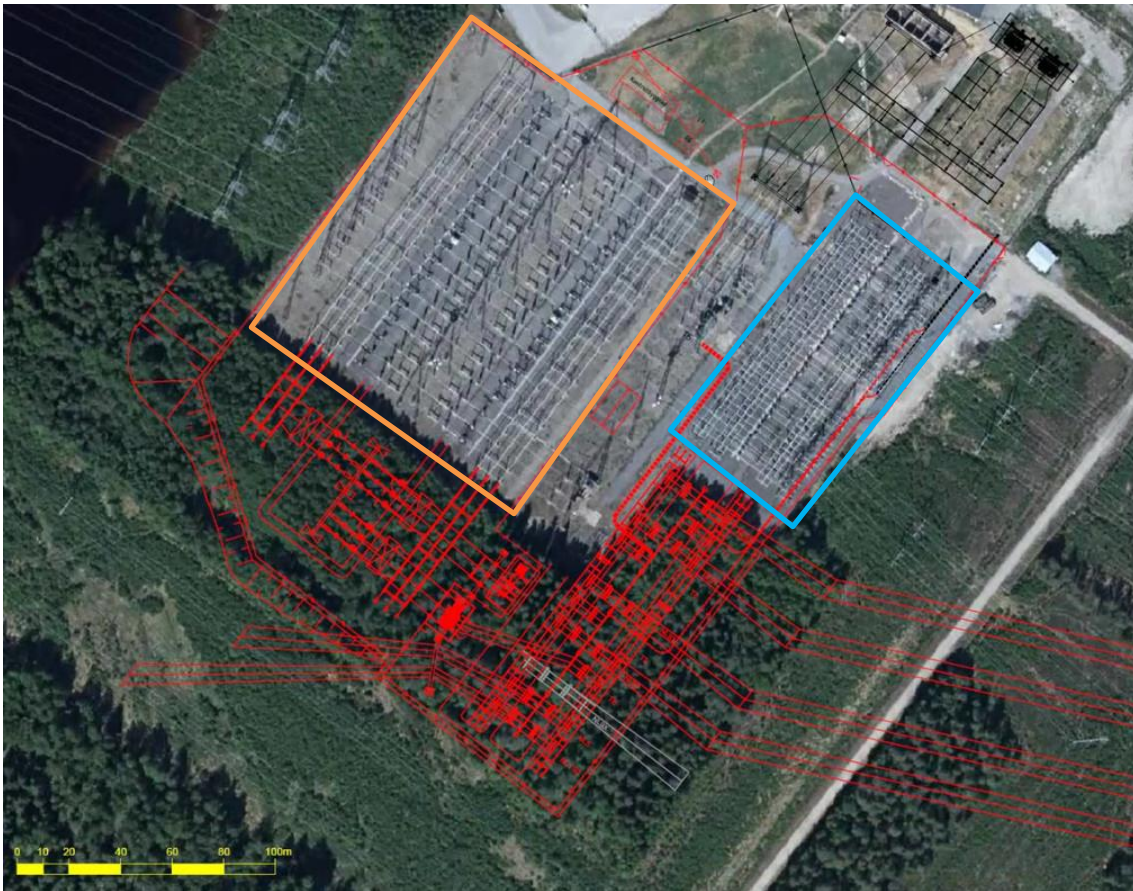
berättar att Vattenfall Eldistribution har för avsikt att förnya och flytta ställverket söderut, se figur 2. Flytten/förändringen är så pass stor i sidled i förhållande till befintliga koncessioner att Umeå Energi behöver söka koncession för flytten av de tre ledningarna.

Den östra delen (blå ruta) är Vattenfall Eldistributions befintliga ställverk, se figur 2. Den västra delen (orange ruta) är Svenska kraftnäts (SvK) befintliga ställverk. SvK planerar för att reinvestera sin anläggning, dvs byta ut utrustningen. Inga stora utrymmesförändringar kommer ske, det som blir är att man förlänger anläggningen söderut. Vattenfall Eldistribution bygger nytt ställverk och förlänger ställverksområdet, vilket också visas i rött.

När Vattenfall Eldistributions ställverk är byggt kommer det befintliga ställverket att raderas och området kommer att kvarstå som en tom yta inom ställverksområdet.

Svk och Vattenfall kommer att bygga två nya kontrollbyggnader vilket ryms inom det gamla ställverksområdet.

Figur 2 visar en flygbild över Stornorrfors. Vattenfall Eldistribution avser inte söka någon koncessionsförändring av de ledningsåtgärder som de avser att genomföra. Ändringarna ryms inom befintliga tillstånd. Åtgärderna kommer att genomföras på Vattenfalls fastighet, se figur 3. Det som är bygglovspliktigt är det som byggs inom området.

Figur 2. Orange ruta visar Svenska kraftnäts befintliga ställverk. Blå ruta visar Vattenfall Eldistributions befintliga ställverk.

2021-101933-0001 2021-04-19

Figur 3. Ställverket som det ser ut idag. Ställverket är på Vattenfall Vattenkrafts fastighet.

Den lilla åtgärden ni gör blir i förhållandevis ganska stor för oss. Det är trångt och miljön är av sådan karaktär att den lilla förändringen blir en stor förändring. Det var synd att ni på Vattenfall inte var med vid tidigare mötestillfälle när vi var ute i skogen och gick. Man får en helt annan bild när man är ute i fält.

Använder ni skogen som en led eller använder ni ledningsgatan? : vi kommer ner efter ledningsgatan, sedan är det en myr där så att vi kan gå igenom skogen för att komma över till nästa ledningsgata. Söder om skogspartiet är det en "surbäck" som är öppen. I nordöst är det öppet vatten, vilket skapar en trång passage mellan ställverket och det öppna vattnet på våren. Eftersom ställverket står där det är och då älven grävts sönder så blir ledningsgatan vid ställverket viktig för oss för att kunna transportera förbi. Då ni gör om så är det en annan terräng som vi måste använda, dvs diket och öppna vattnet. kan inte du berätta hur du upplevde vår påverkan? : Som du berättade när vi var där och gick så följer renarna höjden som är nordöst om ställverksområdet, sedan flyttar ni runt renarna för att komma er runt ställverksområdet. Då var det uppenbart att bäcken, som du beskriver, medför

4 (8)

PROTOKOLL
2020-06-25

att det är svårt att få igenom djuren. Det gäller att få igenom renarna på den sträcka vid ställverket som är relativt trångt.

Om man tittar på en karta kan det se ut som ett banalt problem, men i verkligheten kan det bli ett stort problem. Detta kan äventyra flera dagars extrajobb och att renarna som fastnar vid älven kommer gå förlorad för samebyn. Detta kan skapa stora bekymmer och jag tror detta kommer bli ett problem.

Om förnyelsen av ställverket inte skulle vara utritad där den är idag, vart skulle den kunna vara då? Det är okej som det är idag på den ytan. Min slutsats är att hur det än är så är utbyggnaden bäst där den är. Men vi skulle behövt hjälp för att få ett säkrare sätt att passera och kanske få ersättning för de extra arbetstimmar som utvidgningen medför.

Vi har pratat om hur vi ska kolla på bl.a. fastighetsägarfrågan. Det är Vattenfall Vattenkraft som är fastighetsägare. Jag är rädd att det är vi som får ta konsekvenserna, om inte ni kan gå med på lite hjälp. Om det inte var för vattenkraften hade vi inte haft det här problemet. Vattenfall ändrade möjligheterna att färdas naturligt. Det borde inte vara samebyn som ska ta konsekvenserna för detta. Utbyggnaden är ju till fördel för hela Umeå kommun. För samebyn är den bara till problem.

Skulle ni kunna skriva ned förslag på åtgärder som skulle underlätta för er, så att det blir konkret? och Det är inga problem. För oss är det viktigt att Vattenfall har förståelse och kan ge något slags förhandsbesked på att de kan gå med på att hjälpa till med någon åtgärd, kanske anläggning för att kunna transportera förbi etc. Om vi får hjälp med hela paketet så är det lättare för oss att diskutera. Vi önskar att få ett kvitto från Vattenfall att de kan stå för de kostnader som krävs för att åtgärden inte ska påverka samebyn ytterligare. Det vi menar är att Vattenfall måste ta lite ansvar för det här. När vi började resan med Umeå Energi, visste vi inte varför Umeå Energi skulle bygga en ledning, men så skulle Vattenfall bygga ut stationen. Vi vill att alla åtgärder kring stationen ska vara samordnade.

I protokollet som upprättades vid förra samrådsmötet står det rätt så detaljerat hur ni påverkas. Kanske ni kan utgå ifrån det och rada upp punkter för konkreta åtgärder som kan redovisas till Vattenfall. Du får gärna skicka protokollet igen från det mötet. Vi kan punkta upp sådana åtgärder.

Efter tillhandahållen koncession för de ledningar som ska flyttas ska vi upphandla entreprenör, sedan är det materialbeställningstider och annat. Tanken är att vi ska synka detta med ställverksåtgärderna som är planerade till årsskiftet 2022–2023. I och med att myndigheten har 18 månaders handläggningstid så borde vi få in detta till myndigheten tidigt i höst.

Kan vi få till efter sommaren på oss att inkomma med konkreta förslag och beskrivning hur i berörs? Jag vill hålla isär hur ni påverkas från den planerade utvidgningen av ställverket och hur ni påverkas av anläggningen i stort. I protokollet från förra mötet har det varit mycket tankar kring anläggningen i stort. Denna förändring blir pricken över i för påverkan i området. Det gör denna förändring till en stor grej. Det känns som att "man stänger igen grinden". Det är dom känslorna som jag vill att ni skriver ner så att vi får med det i text.

■■■■■, är det du som är kontaktperson, så att vi vet vem vi ska prata med. ■■■■■ Ni kan ta kontakt med mig. Men jag vill förtydliga att Vattenfall Eldistribution (där kontaktperson är ■■■■■ har hand om stationsåtgärderna och Vattenfall Vattenkraft (där ■■■■■ är kontaktperson) är ägare av vattenkraften.

■■■■■ Då tar vi fram en text med krav och sammanställer till efter semestern. ■■■■■ Gör vi inte detta förarbete nu så kommer det som ett brev på posten senare med kompletteringar i ansökningsärendet för flytten av Umeå Energis ledningar ■■■■■ Det är viktigt med en god dialog. ■■■■■ Från vår sida är Vattenfall ett bolag. Ni bör även ha en kontakt mellan varandra inom bolaget så att ni inte bollar bort problematiken för oss. ■■■■■ Problematiken behöver konkretiseras. Det går inte att vara nog tydlig. ■■■■■ Då önskar vi att vi får ha fortsatt kontakt med dig. Det har varit jobbigt för oss att bollar runt mellan olika personer. ■■■■■ Det är lätt att det blir så på ett stort företag. ■■■■■ Det hade varit bra med en träff och även få hjälp att hamna rätt i hierarkin på Vattenfall.

■■■■■ Om vi tittar på flygfotot så är ledningsgatan från vattnet bred. Det har varit fyra ledningar här. Den ena 40 kV-ledningen är idag riven. Kan det vara en förmildrande åtgärd? ■■■■■ I och med att flytten går i söder så blir det ingen förändring. Det är snarare en negativ förändring. Hade det varit i norr så hade det varit en förbättring utifrån grundförutsättningen, men nu blir det snarare en försämring. ■■■■■ tar fram ett flygfoto över när stationen var ny och frågar hur samebyn har använt området historiskt.

■■■■■ Jag kan berätta om "Nordmaling-målet". Där var det en opartisk person (forskare) som hade sett flyttningar från Vindelälven-Nordmaling kontinuerligt enda tills ställverket Stornorrfors byggdes år 1958. Efter det året upphörde alla flyttningar från Ammarnäsområdet till Nordmaling. Den enda slutsatsen han hade var att flyttningarna hade upphörts i samband med att ställverket byggts.

Vi fick problem med att använda områdena söder om älven. På senare tid har lastbilar hjälpt till med flyttningarna vilket gjort det återigen möjligt för samebyn att vara söder om älven. Klimatpåverkan har gjort att kusten blivit viktigare och vi tror att vi kommer använda områdena mer och årligen framöver. Isläget och alla störningar runt Umeå och intrånget gör att det blir svårt för rennäringen. Vattenkraftutbyggnaden i Umeå älv gör det svårt att ta sig förbi. När man tar sig förbi ställverket, måste vi få med alla renar, för får vi inte med dem så är det en jättestor förlust att tappa dem på södra sidan av älven.

■■■■■ Tidigare nämnde ni en anläggning för att kunna transportera förbi, menar ni då t.ex. en uppsamlingshage? ■■■■■ En uppsamlingshage vore bra. Barriären är vid ställverket vid Umeå älven. Renarna vill åt sydväst. Vi måste göra en sidoflyttning. Alla sidoflyttningar är en risk för att det är emot renarnas naturliga dragningskraft. När nya ställverket är byggd så blir det den trånga passagen och bäcken. Då blir det svårt att få renarna i rätt läge. Det är då lätt att tappa renar som strävar emot, då måste vi ha någonstans att stanna upp de andra renarna för att kunna samla ihop de som vi tappat, så att vi kan ta oss förbi med alla renar samlade alternativt att vi kan samla dem med en lastbil.

■■■■■ Hur lång tid kommer byggfasen av ställverket ta, ett eller två år? ■■■■■ Utförandet är inte helt bestämt, men kanske 1,5 år. Vi har ju även utvidgning av Svenska

kraftnäts del i ställverket att ta hänsyn till. Det kan bli några problemdagar för oss. Det kunde vara värt att prata om det i förtid. Sådana frågor brukar vi lösa. Vi har haft aktiviteter i andra samebyars områden och då brukar det gå att lösa. Det är bra att det inte glöms bort. Nu behöver vi också synkronisera med SvK. Men det stämmer nog ganska bra att byggfasen är ca 1,5 år.

Jag känner mig som en generation som är mitt i livet och förstår hur mycket denna station har förstört vårt område. När den opartiska forskaren kunnat se hur stationen har förstört för vår möjlighet att ta oss över älven. Vi har ett jättefint område söder om älven, Kullaområdet. Det går åt ofantligt mycket tid för att ta oss dit. Jag förstår inte varför vi måste ta alla konsekvenser, när Vattenfall förstört älven och förstört möjligheten till naturlig passage. Jag tycker Vattenfall ska ta sitt ansvar så att vi kan bruka de här områdena igen. Det tycker jag är skäligt. Vi har alla möjliga intrång i vårt område. Det är ju mycket som ska tas fram som underlag för beslut hos myndighet (MKB etc.). Myndigheterna har fått bättre förståelse för vår påverkan. I många fall går det inte att återställa marken som den var förr i tiden. Men vi har fört diskussionen med andra, bl.a. Trafikverket. Det har varit en resa med många svåra stunder där man försökt förklara sig. Nu börjar Trafikverket förstå. Att återskapa renbete kan vara något man kan genomföra om man har lite vilja och visar att man har tänkt stå upp för sådant som varit till nackdel för renskötseln tidigare. När det gäller Trafikverket har vi haft diskussioner och förhandlingar där de har återställt svårtillgängliga betesområden som varit nära bilvägar och järnvägar, i dessa fall har det handlat om renstängsel. Förr har stängsel inte funnits, vi har inte kunnat vara i närheten av sådana områden för att risken är så stor att otrevliga händelser sker. Men har man en öppen syn, tänker och för diskussioner så kan man komma fram till små åtgärder som inte bara förminskar. Att kunna återvinna betesmarker genom att aktörer kan erbjuda små åtgärder som kan hjälpa oss att återigen kunna nyttja dessa marker. Vi hoppas att vi ska kunna ha en bra kommunikation mer er och Vattenfall. Ett gott samarbete kan skapa många möjligheter för framtiden. Vi tycker att ni ska kunna ta initiativ och sträcka fram handen att möjliggöra flytten över älven och de kostnader vi har där.

När det gäller vattenkraftsutbyggnad och de problem de medfört så är vattenkraften villiga att träffa er och även lyssna på vad ni har för lösningar. Det tycker jag att vi ska kunna göra. Men då ser vi gärna att ni kommer med en faktisk beskrivning på vad ni ser att problemet är och även vilka lösningar ni ser. Vi bidrar gärna till finansiering till åtgärder som är gynnsamma i de områden där intressena vattenkraft och rennäring möts. Vi tar gärna ett möte med er. Det låter bra vi får hålla kontakten framöver.

Det känns som att vi kommit ett steg i rätt riktning. Hur ser det ut för er, när skulle ni kunna ha ett underlag färdigt att skicka till Vattenfall? Vi har kalvmärkning i juli-augusti. Vi ska försöka kunna lämna in något innan september. Ska vi säga ett ungefärligt datum att jobba mot, 28 augusti? Skicka ett mail till och så bekräftar vi dagen. Vi säger innan augusti är slut.

Umeå Energi, hur ser det ut med era samråd för era ledningar, vi ville ju ha med Vattenfall och få den här bollen i rullning. På ett av de första mötena ni hade avseende flytten av tre ledningar i samband med förnyelsen av ställverket, så berättade och översiktligt om den nya planerade 145 kV ledningen Stornorrfors-Villanäs. Detta projekt

är nu i samrådsprocessen. Ni nämnde då att ni, öster om E4an, hade mindre problem med en ledning och att problematiken ligger närmare Stornorrfors. [REDACTED] Om vi inte kan bli tillfreds med åtgärderna runt Stornorrfors, blir det svårt för oss att formulera oss juridiskt kring både justeringen av befintliga ledningar och den nya ledningen Stornorrfors-Villanäs. För oss behöver vi först reda ut detta med ställverket. Vi vill inte att ni ska tycka att ni samrått klart gällande ledningarna, vi vill ha kommit längre kring kärnan med Stornorrfors innan vi kan hantera frågan om ledningarna. [REDACTED] Då tycker jag att vi tar en förnyad samrådskontakt med samebyn, preliminärt i september, [REDACTED] hittar ett datum. Då fortsätter vi med samråd för ledningarna och då har vi förhoppningsvis kommit en bit på vägen med det som ni ser som huvudproblemet, dvs. kraftstationen Stornorrfors. [REDACTED] påminner om att det är älgjakt. [REDACTED] tar detta i beaktan när hon kollar på ett lämpligt datum.

Sammanfattning:

- [REDACTED] skickar protokollet från det förra mötet till [REDACTED] så att de har detta till underlag för den text de ska ta fram till Vattenfall.
- [REDACTED] och [REDACTED] formulerar en skrivelse där de beskriver hur de nyttjar markerna och vilka utmaningar som finns i dag/blir med en utbyggnad av stationen, samt lämnar konkreta förslag på åtgärder som kan underlätta för samebyn. [REDACTED] och [REDACTED] skickar detta till [REDACTED] med kopia till [REDACTED] i slutet av augusti.
- Samebyn håller fortsatt kontakt med [REDACTED] och [REDACTED]
- Samebyn och [REDACTED] planerar in ett platsbesök.
- Protokollet från dagens möte skickas till samebyn för synpunkter och/eller godkännande efter semestern.
- [REDACTED] bokar in samrådsmöte med [REDACTED] och [REDACTED] i september för att prata om Umeå Energis ledningsprojekt.

Sekreterare

[REDACTED]